

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet

En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess (SOU 2024:98)

Er beteckning: KN 2023/02

Sammanfattning

Länsstyrelsen Kalmar län (länsstyrelsen) lämnar följande synpunkter på remissen.

Utredningen är mycket omfattande och föreslår i princip en omstöpning av hela prövningssystemet och myndigheternas roller i systemet. Länsstyrelsen instämmer i utredningens slutsats att det svenska prövningssystemet bör utgå från EU-lagstiftningens indelning men anser att det behövs en nationell anpassning för att systemet ska bli effektivt. Det är dock svårt att skapa sig en helhetsbild över utredningen eftersom den är så omfattande. Det är därför svårt att bedöma konsekvenserna av att förslagen genomförs, särskilt om bara vissa delar av förslaget genomförs. Det pågår dessutom omfattande parallella utredningar som på ett eller annat sätt berör miljöprövningsprocessen. Detta gör att det är svårt att överblicka slutresultatet. Det fortsatta reformarbetet bör ske på ett sätt som gör det möjligt att successivt utvärdera effekten av förändringarna.

Länsstyrelsen vill särskilt framhålla sina ställningstaganden i följande frågor.

Länsstyrelsen avstyrker förslagen om en ny prövningsorganisation.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget i den del som avser fördelning av verksamheterna och en tydligare reglering kring vilka verksamheter som omfattas av tillståndsplikt, granskningsplikt, anmälningsplikt och registreringsplikt.

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att tillståndets rättskraft ska vara begränsad till de frågor som uttryckligen har reglerats i beslutet.

Länsstyrelsen avstyrker förslaget i den del som avser att samråd med allmänheten hålls i ett senare skede i miljöprövningsprocessen.

Länsstyrelsen avstyrker utredningens förslag att slopa länsstyrelsernas talerätt helt.

Motivering och fördjupning av länsstyrelsens ställningstagande återfinns inom följande områden.

- Organisation
- Fördelning av verksamheterna
- Miljöprövningsprocessen
- Tillsyn
- Vattenverksamhet
- Avgifter och kostnader
- Övriga synpunkter

Organisation

En ny prövningsmyndighet

Länsstyrelsen avstyrker utredningens båda förslag om en ny prövningsorganisation.

Länsstyrelsen anser att införandet av en ny miljöprövningsmyndighet inte är i linje med regeringens förvaltningspolitiska inriktning om att nya myndigheter ska bildas i undantagsfall. Genom att införa en ny prövningsmyndighet finns det en stor risk för att fördjupad kunskap om regionala förhållanden går förlorad hos länsstyrelserna. Länsstyrelsen är en allsidig myndighet vilket möjliggör ett helhetsperspektiv för den statliga regionala närvaron. Länsstyrelser med en miljöprövningsdelegation har goda förutsättningar att hantera miljöbedömningsprocessen eftersom de redan har lång erfarenhet av hela prövningsprocessen. De författningsändringar som utredningen föreslår gällande miljöprövningens utformning kan likväl ge samma effekt hos länsstyrelserna som hos en ny myndighet.

Länsstyrelsen vill särskilt lyfta att det redan idag sker en omfattande samverkan mellan miljöprövningsdelegationerna i syfte att likrikta beslut och effektivisera arbetet. Den reform som inrättandet av en ny myndighet innebär kräver omfattande resurser, som i stället skulle kunna läggas på att effektivisera och förenkla processen hos länsstyrelserna.

Viktiga fördelar med att behålla miljöprövningen under länsstyrelsernas paraply är att kompetensen redan idag finns samlad. Så som utredningen också lyfter anser regeringen att en utvecklad statlig närvaro och service i hela landet bidrar till att upprätthålla legitimitet och förtroende för statsförvaltningen.

Länsstyrelsen anser vidare att det vid inrättande av en ny prövningsmyndighet är av stor vikt att kompetens inom kulturmiljöområdet finns i organisationen eftersom den är nödvändig i prövning enligt miljöbalken. Denna kompetens finns i dagsläget hos länsstyrelserna. När det gäller kulturmiljöfrågor i miljöprövningen finns det idag en etablerad samverkan mellan länsstyrelserna, Riksantikvarieämbetet, Havs- och vattenmyndigheten och naturvårdsverket för att säkerställa effektivare prövningsprocesser. Denna samverkan riskerar att gå förlorad om miljöprövningen flyttas från länsstyrelserna.

Länsstyrelserna ser även att det finns risker med att flytta flertalet av de ärenden som hanteras av länsstyrelsen, bland annat prövningen av Natura 2000 till en ny prövningsmyndighet. De olika prövningarna, till exempel Natura 2000-tillstånd, dispens från biotopskydd och reservatsdispenser sker ofta tillsammans. Om vissa frågor i stället ska prövas av en ny prövningsmyndighet finns en risk för att kompetens och samordningsvinster går förlorade och att inga faktiska effektiviseringsvinster kan garanteras.

Länsstyrelsen anser vidare att förslaget att flytta prövningsprocessen från länsstyrelserna kommer innebära stora negativa konsekvenser för den kvarvarande verksamheten, såsom förlust av den särskilda kompetens som miljöprövningen kräver, erfarenhetsåterföringen mellan tillståndsprövning, tillsyn och annat miljöarbete.

Länsstyrelsen Kalmar län har vidare, tillsammans med Hallands och Uppsala län, fått i uppdrag att se över behovet av att utveckla sina planerings- och tillståndsprocesser för ny kärnkraft (Regleringsbrev för budgetår 2025 avseende länsstyrelserna, Fi2020/00591 m.fl.). Redovisningen av uppdraget ska inkludera en uppskattad tidsplan för att utveckla berörda planerings- och tillståndsprocesser, baserad på aktuella planer på ny kärnkraft i länet och tillhörande bedömning av respektive myndighets resursbehov.

Om utredningens förslag genomförs kommer kärnkraftlänen att förlora kompetens som är nödvändig vid kärnkraftsutbyggnaden. Vid koncentrationen av miljöprövningsdelegationer år 2012 fick de tre

kärnkraftslänen behålla sina delegationer. Skälet till detta var att säkerställa att dessa län skulle ha en hög kompetens vad gäller miljövard och miljörett. Med anledning av att Länsstyrelsen Kalmar län är ett kärnkraftslän samt har fått i uppdrag att utveckla planerings- och tillståndprocesser är det därför viktigt att vi fortsatt får vara ett län med miljöprövningsdelegation.

Länsstyrelsen anser avslutningsvis att utredningen i ett första skede borde ha gjort en översyn av de materiella bestämmelserna för att därefter ta ställning till organisatoriska frågor.

Fördelning av verksamheterna

Tillstånds- och granskningsspåret

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget i den del som avser fördelning av verksamheterna och en tydligare reglering kring vilka verksamheter som omfattas av tillståndsplikt, granskningsplikt, anmälningsplikt och registreringsplikt. Länsstyrelsen instämmer i utredningens bedömning att det, med nuvarande ordning, för vissa verksamheter finns gränsdragningsproblem. Solcellsanläggningar är ett tydligt exempel på detta eftersom det är vanligt förekommande att dessa anläggningar bedrivs antingen med stöd av ett samrådsförfarande (12:6-samråd) eller ett tillstånd med rättskraft (frivilligt tillstånd). Processerna för respektive prövning skiljer sig åt i fråga om vilka krav som ställs på verksamhetsutövaren under processen samt vilka frågor som prövas av prövningsinstansen. Med utredningens förslag skapas en tydlighet för miljöfarliga verksamheter i landet genom att miljöpåverkan bedöms inledningsvis för att därefter avgöra vilka tillståndskrav som bör ställas.

Bedömningen av betydande miljöpåverkan

Utredningen föreslår att verksamhetsutövare ska ges möjlighet att beskriva projektets upplägg och planerade åtgärder som syftar till att undvika eller förebygga att den planerade verksamheten medför betydande miljöpåverkan (i enlighet med artikel 4.4 i MKB-direktivet). Det som åsyftas är ett förtydligande av vad som i dagsläget regleras i 8 och 11 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966). Länsstyrelsen anser att det är viktigt att verksamhetsutövaren är bunden av sina initiala åtaganden genom hela processen och att det bör framgå av lagstiftningen.

Miljöprövningsprocessen

Reglerade tidsfrister

Utredningen föreslår att bestämmelsen i 22 kap. 13 § miljöbalken om inhämtande av yttrande från vattenmyndigheten bör införas oförändrad i nya 20 kap. miljöbalken. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att normöversyn kan vara en tidskrävande process, inte minst eftersom en ändring av en miljökvalitetsnorm förutsätter beslut från vattendelegation, samråd och utfärdande av föreskrifter. Det är oklart om detta har beaktats i samband med utredningens överväganden och förslag på tidsfrister för vissa handläggningsmoment samt för beslut om igångsättningsbesked. Länsstyrelsen noterar dock att det ingår i utredningens tilläggsdirektiv att analysera hur prövning och beslut om avvikelser, undantag och ändringar i fråga om miljökvalitetsnormer kan effektiviseras för att möjliggöra rimliga och ändamålsenliga miljövillkor. Länsstyrelsen anser även att det bör preciseras vilka processuella regler, exempelvis om åttaveckors-fristen i vattenverksamhet, som gäller för den tillståndsmyndighet som tar över prövningen av ett anmälningssärende.

Tillståndets rättskraft

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att tillståndets rättskraft ska vara begränsad till de frågor som uttryckligen har reglerats i beslutet.

Länsstyrelsen anser att tydliga villkor i tillståndet skapar tydlighet även i tillsynen. Att slopa det så kallade allmänna villkoret och ersätta det med specifika villkor kan därmed skapa en klarhet i vad som ska omfattas av exempelvis ett egenkontrollprogram.

Länsstyrelsen vill dock framhålla att en ändring av 24 kap. 1 § miljöbalken i enlighet med förslaget sannolikt kommer att medföra ett ökat tillsynsbehov. Länsstyrelsen anser därutöver att en ändring av rättskraftens omfattning inte nödvändigtvis kommer att bidra till en effektivare och mindre komplex prövningsprocess. Det finns tvärtom en risk att tillstånden tyngs av fler omfattande villkor.

Såvitt länsstyrelsen bedömer innebär de föreslagna övergångsbestämmelserna att ändringen i 24 kap. 1 § miljöbalken skulle bli gällande retroaktivt, alltså även gälla för befintliga tillstånd. Om en ändring görs av rättskraftsregeln bör en särskild övergångsbestämmelse införas så att den nya regeln endast gäller för nya tillstånd.

Samråd

Länsstyrelsen avstyrker förslaget i den del som avser att samråd med allmänheten hålls i ett senare skede i miljöprövningsprocessen. Länsstyrelsen befarar att ett offentligt samråd sent i processen riskerar att leda till fler kompletteringar och till att processen både fördröjs och blir mer kostsam för sökanden. Länsstyrelsens uppfattning är att ett tidigt samråd med allmänheten ger verksamhetsutövare bättre förutsättningar att göra bedömningar kring risker och justera sin ansökan för att undvika olika konsekvenser av en verksamhet.

I utredningen anges att det inte finns något som hindrar verksamhetsutövaren från att frivilligt hålla förberedande samråd med berörd allmänhet. Länsstyrelsen anser att en sådan frivillighet riskerar att göra processen mer oförutsebar vilket motverkar utredningens syfte. Nuvarande reglering av avgränsningssamråd går utöver MKB-direktivets krav. I EU:s vägledning beskrivs dock Sveriges nuvarande samrådsförfaranden som en bra tillämpning av EU-rätten (good practice). Sådant som enligt EU utgör good practice bör enligt länsstyrelsens mening inte ändras.

Länsstyrelsen vill vidare påpeka att förslaget kan medföra att tiden för miljöprövningar snarare förlängs än förkortas. Detta eftersom miljöprövningsmyndigheten efter det offentliga samrådet kan komma till slutsatsen att miljökonsekvensbeskrivningen saknar sådana uppgifter som behövs för att kunna avge en motiverad slutsats om verksamhetens eller åtgärdens betydande miljöpåverkan. Om miljökonsekvensbeskrivningen ändras väsentligt efter en sådan komplettering får prövningsmyndigheten se till att ett nytt samråd hålls. Vissa utredningar som exempelvis artskyddsutredningar kan bara genomföras under en viss tid på året varför tidiga synpunkter på behov av kompletteringar minskar risken för fördröjning av processen. Länsstyrelsen ser därför en risk för att prövningsprocessen förlängs.

MKB-myndighet

Länsstyrelsen anser att det i utredningen är otydligt om kulturmiljölagens bestämmelser ska prövas inom ramen för en MKB. Länsstyrelsen vill framhålla att resultatet från en arkeologisk utredning enligt 2 kap. KML kan påverka ett projekts utformning och genomförande. Det behöver därför förtydligas om arkeologisk utredning ska vara en del av MKB-prövningen. Det kan i sådant fall finnas behov av författningsändringar.

Talerätten

Länsstyrelsen avstyrker utredningens förslag att slopa länsstyrelsernas talerätt.

Länsstyrelsen anser att det inte är tillräckligt att länsstyrelserna enbart inkluderas som remissinstans i de fall prövningsmyndigheten anser att de är berörda. Det finns en risk att länsstyrelsens möjligheter att bevaka det allmänna miljöintresset går förlorade. Länsstyrelsen anser att inrättandet av en ny prövningsmyndighet inte per automatik kommer att leda till att länsstyrelsens rätt att överklaga myndighetens beslut får minskad betydelse. Detta eftersom länsstyrelsen alltjämt ska bevaka det allmänna miljöintresset och säkerställa att hänsyn tas till regionala aspekter. Länsstyrelsen har även en viktig funktion avseende bevakningen av miljökvalitetsnormer för vatten i samband med provningar enligt miljöbalken.

Utredningen bedömer dessutom att tidsvinsten med ett slopande av myndigheters talerätt är begränsad på en generell nivå. Att det i något enskilt fall skulle kunna öka ett företags investeringsvilja anser länsstyrelsen inte är ett tillräckligt starkt skäl för att begränsa talerätten.

Länsstyrelsen är, tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), den enda myndigheten som nationellt och regionalt besitter tillräckligt bred kompetens för att kunna driva och bevaka de allmänna intressena avseende risk- och säkerhetsfrågorna i den integrerade miljö- och säkerhetsprovningen enligt miljöbalken. Att länsstyrelsen har partsställning och talerätt är en förutsättning för en rättssäker och likvärdig miljö- och säkerhetsprovning.

Tillsyn

En snävare villkorsreglering kan förväntas leda till ett ökat behov av tillsyn. Om antalet tillsynsärenden ökar och tillsynen blir mer komplex behöver tillsynsmyndigheten få motsvarande resurstilldelning.

Utredningen föreslår inte några åtgärder eller någon ökad resurstilldelning med anledning av förslaget om tydligare regler om beslutets rättsverkan och innehåll. Länsstyrelsen anser att det aktuella förslaget sannolikt kommer att innebära en större arbetsbörda vad gäller tillsynsuppdraget och att kompetenshöjande åtgärder behöver vidtas. Vad gäller kompetenshöjande åtgärder ska

behovet av dessa ses i ljuset av att länsstyrelserna, om prövningsprocessen inte längre ligger hos dessa, sannolikt kommer att förlora kompetens inom miljöområdet. Till detta kommer att den erfarenhetsåterföring mellan tillståndsprövning, tillsyn och annat miljöarbete, som länsstyrelserna tidigare kunnat tillgodogöra sig, riskerar att gå förlorad.

För att tillsynsuppdraget ska kunna fungera på ett ändamålsenligt sätt ser länsstyrelsen även ett behov av att se över förordningen (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken. Det skulle vara en del i att säkerställa att tillsynsmyndigheterna har tillräckliga resurser för att bedriva tillsyn. Det är angeläget att översynen görs snarast eftersom tillsynen förväntas öka om de ändringar som föreslås träder i kraft.

Delegeringsmöjligheten

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att möjligheten att överlåta åt en tillsynsmyndighet att besluta om villkor av mindre betydelse slopas. Om delegeringsmöjligheten slopas ser länsstyrelsen en risk att det tillsammans med att det allmänna villkorets rättsverkan tas bort leder till fler specifika villkor eller flera provotidsutredningar i tillstånden. Villkor kan även komma att behöva omprövas i större utsträckning än idag. Detta eftersom det kan bli fråga om mer detaljerade villkor som blir svåra att följa redan vid små ändringar i verksamheten.

Länsstyrelsen anser vidare att delegationsmöjligheten förtydligar tillsynsmyndighetens mandat. De villkor som beslutas vid delegering gäller för verksamheten och följer även med tillståndet för det fall ett nytt bolag övertar verksamheten.

Vattenverksamhet

Särskilt om provning av tvångs- och ersättningsfrågor

I samband med tillståndsprövning av vattenverksamhet regleras bland annat frågor om ersättning till enskilda och frågor om särskild tvångsrätt. Utredningen föreslår att frågorna ska hanteras av den nya miljöprövningsmyndigheten. Det framgår av förslaget att det är ovanligt att en förvaltningsmyndighet hanterar civilrättsliga frågor, det vill säga frågor som rör förhållandet mellan enskilda.

Länsstyrelsen anser att det i sig är skäl för att överväga om utredningens förslag är lämpligt.

Länsstyrelsen delar utredningens inställning att frågor om ersättning och tvångsrätt även fortsättningsvis bör hanteras tillsammans med tillståndsfrågan. Länsstyrelsen anser därför att det ytterligare behöver övervägas om inte ansökan om tillstånd till vattenverksamhet fortsatt ska hanteras av mark- och miljödomstolarna. Mark- och miljödomstolarna ska enligt utredningens förslag fortsatt hantera sådana ersättningsfrågor och frågor om tvångsrätt som inte har ett direkt samband med en tillståndsprövning. Domstolarna ska dessutom även under en längre tid pröva de verksamheter som ingår i den nationella planen för omprövning av vattenkraften. Detta innebär att kompetens och resurser för att hantera dessa frågor behöver finnas både på domstolarna och den nya myndigheten eller miljöprövningsdelegationerna. Det kan ifrågasättas om en sådan ordning är resurseffektiv.

Särskilt om moderna miljövillkor för tillståndspliktig vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel

Länsstyrelsen avstyrker att verksamhetsutövarens skyldighet att se till att verksamheten omprövas för moderna miljövillkor tas bort.

Utredningen anser att de nya bestämmelserna om omprövning enligt 24 kap. 5 § miljöbalken är tillräckliga för omprövning av vattenkraften efter att prövning enligt den nationella planen har genomförts. Skyldigheten för verksamhetsutövaren att själv se till att verksamheten har moderna miljövillkor bör därför enligt utredningen upphöra när prövningen enligt planen har genomförts.

Länsstyrelsen anser att det är angeläget med en reglering som säkerställer att tillstånden för vattenkraftsverksamheter hålls uppdaterade och är förenliga med EU-rätten. Ansvaret för att tillstånden är uppdaterade bör ligga på tillståndshavaren, inte tillsynsmyndigheten. I detta sammanhang är det värt att nämna att EU-kommissionen den 16 december 2024 har ifrågasatt Sveriges genomförande av de krav som följer av vattendirektivet. Kritiken gäller bland annat att nuvarande intervall med vilka tillstånden omprövas (40 år) inte är tillräckligt. I regeringens svar på kritiken anges särskilt de befintliga kraven på regelbunden omprövning av villkoren på verksamhetsutövarens initiativ.

Rätten till ersättning för tillståndshavaren vid omprövning försvinner 2029. Trots det kan andra än tillståndshavaren ha rätt till ersättning. Det innebär att det kan uppstå kostnader för den

tillsynsmyndighet som initierar omprövning. En sådan ordning skulle kunna ha en hämmande effekt på tillsynsmyndigheternas arbete med omprövning.

Länsstyrelsen anser mot bakgrund av ovanstående att kravet på verksamhetsutövarna att hålla sina tillstånd uppdaterade i stället ska vidgas så att även andra vattenverksamheter och miljöfarliga verksamheter omfattas.

Länsstyrelsen anser att det inte är tydligt i författningsförslaget hur förändringen av verksamhetsutövarens skyldighet att uppdatera sitt tillstånd ska genomföras. Detta eftersom 11 kap. 27 och 28 §§ miljöbalken finns kvar och att avsikten är att 24 kap. 10 § miljöbalken ska finnas kvar. Övergångsbestämmelserna anger inte heller att dessa bestämmelser ska upphöra att gälla efter att prövningarna enligt den nationella planen har genomförts.

Förordningen (1998:1398) om vattenverksamheter

19 § förordningen om vattenverksamheter

Vid så omfattande ändringar i miljölagstiftningen som utredningen föreslår bör 19 § i förordningen om vattenverksamheter ses över. Det bör tydliggöras hur punkterna förhåller sig till varandra eftersom vissa åtgärder regleras särskilt i en punkt men också omfattas av andra mer generella punkter. Exempelvis skulle en våtmark kunna anläggas med stöd av punkten 4 om åtgärderna (den faktiska vattenverksamheten) inte överstiger 500 kvadratmeter. Även anläggande av broar skulle kunna träffas av flera punkter och det är svårt att förstå vad som avses med anläggningens bottenyta när det är en anläggning som till största del befinner sig ovanför vattenområdet. Om bestämmelsen förtydligades skulle det leda till en mer enhetlig tillämpning hos tillsynsmyndigheterna och sannolikt också snabbare processer.

Det bör övervägas om anmälningsplikten för rensning inte ska flyttas till 19 § i förordningen så att alla ärenden om anmälan hanteras på samma sätt. Det bör också övervägas om fler vattenverksamheter bör göras anmälningspliktiga, se mer om det nedan.

19 a § förordningen om vattenverksamheter

Länsstyrelsen tillstyrker att räckvidden av undantagsbestämmelsen som idag finns i 11 kap. 12 § miljöbalken begränsas.

Eftersom det är upp till verksamhetsutövaren att bedöma om undantaget kan tillämpas förekommer det att vattenverksamheter med relativt stor påverkan på enskilda eller allmänna intressen påbörjas utan någon föregående myndighetsgranskning. Genom att bestämmelsen flyttas till förordningen om vattenverksamheter och det tydliggörs att undantaget endast gäller anmälningsspliktiga vattenverksamheter får undantaget en mer lämplig omfattning. Om möjligt skulle det kunna förtydligas att undantaget inte är tillämpligt på vattenverksamheter som ligger i det övre spannet av anmälningssplikten. I dessa fall bör verksamheten granskas av tillsynsmyndigheten innan den påbörjas.

Eftersom begränsningen av undantagsbestämmelsen i 11 kap 12 § kommer innebära att innebära att grundvattenuttag alltid måste tillståndsprövas kan det vara lämpligt att införa anmälningssplikt för vissa mindre eller tillfälliga grundvattenuttag, exempelvis provpumpning inför en tillståndsansökan.

Länsstyrelsen tillstyrker även att undantagsbestämmelsen i 11 kap. 11 § miljöbalken begränsas, dock med följande reservation.

Länsstyrelsen anser att det är rimligt att gränsen för när undantagsbestämmelsen är tillämplig skiljer sig åt mellan områden med begränsad respektive god tillgång på yt- och grundvatten. Vattentillgången är begränsad på Gotland och Öland men det finns även andra områden där vattentillgången är begränsad. För Kalmar län gäller det den sydöstra delen av fastlandet, övriga kustnära områden samt öar i länets skärgård. Generellt så är tillgången på yt- och grundvatten begränsad på öar i skärgården och kustnära områden på fastlandet. Länsstyrelsen anser därför att föreslagen geografisk avgränsning av undantagsbestämmelsen är för snäv. En avgränsning bör utgå ifrån data över tillgången på yt- och grundvatten som finns hos SMHI respektive SGU.

Länsstyrelsen vill framföra vikten av att gränsdragningen både i fråga om volym och gällande geografisk avgränsning är underbyggda med vetenskapligt framtagna underlag. Vilka överväganden som har gjorts bör förtydligas.

Länsstyrelsen gör bedömningen att länets lantbrukare särskilt kommer att påverkas av de föreslagna ändringarna gällande jordbruksfastigheters husbehovsförbrukning. Länsstyrelsen anser att förslaget skulle kunna leda till en snedvriden konkurrens gentemot företag i andra delar av landet. Därmed är det också oklart vilka effekter som uppstår för livsmedelsberedskapen.

I 19 a § punkten 2 förordningen om vattenverksamheter undantas vattenverksamheter som omfattas av tillstånd eller igångsättningsbesked. Bestämmelsen kan tolkas som att den som har tillstånd till en vattenverksamhet i stort, får utföra anmälningsskyldiga ändringar av och åtgärder vid vattenverksamheten utan att först göra en anmälan till tillsynsmyndigheten. Det skulle exempelvis kunna röra sig om renovering eller ändring av ett kraftverk som omfattas av tillstånd eller en äldre rättighet. Om det är avsikten motsätter sig länsstyrelsen att ett sådant undantag införs. Om avsikten endast är att förtydliga att den som har fått (frivilligt) tillstånd till en viss vattenverksamhet inte också behöver anmäla densamma så behöver det förtydligas. Det kan också övervägas om ett sådant undantag är överflödigt.

Övergångsbestämmelser

Länsstyrelsen vill framhålla att ett stort antal vattenverksamheter, som idag bedrivs med stöd av undantagsbestämmelserna i 11 kap. 11 och 12 §§ miljöbalken, kommer att behöva tillståndsprövas eller hanteras genom tillsyn när bestämmelserna ändras. För Kalmar län, där en stor del av landets lantbrukare finns, skulle det innebära att ett stort antal ärenden måste hanteras. Eftersom det rör pågående verksamheter är det viktigt att prövningen kan ske snabbt och effektivt.

Det behöver därför införas övergångsbestämmelser som exempelvis anger en tidsfrist för när pågående verksamheter senast ska ha införskaffat tillstånd. Det är också viktigt att de myndigheter som ska hantera detta får tillräckliga resurser.

Länsstyrelsen vill dock framhålla att det är viktigt att pågående verksamheter inte utan vidare får fortsätta bedrivas utan tillstånd. En sådan ordning skulle innebära att tillsynsmyndigheten i princip saknar möjligheter att ingripa genom tillsyn och att det inte heller finns något tillstånd som kan omprövas.

Avgifter och kostnader

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att möjligheten att begära ersättning för rättegångskostnader i miljöprövningar som gäller vattenverksamheter tas bort. Det bör först säkerställas att det finns annan finansieringslösning.

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att den som överklagar ett beslut ska stå för kostnaderna för att kungöra, förordna om sakkunnig och att hålla sammanträde i överklagningsmål. Det innebär sannolikt en inskränkning av enskildas rätt att överklaga.

Övriga synpunkter

Föreslagna författningsändringar

I 20 kap. 4 § sista stycket miljöbalken anges att första och andra styckena enbart gäller ärenden där prövningsmyndighetens avgörande inte slutligen kan överklagas till regeringen. Eftersom såväl miljöprövningsmyndigheten som övriga förvaltningsmyndigheter och kommuner omnämns som prövande myndigheter i bestämmelsen bör det förtydligas vilken prövningsmyndighet som avses.

Länsstyrelsen anser att rubriken "ändring av beslut" i 20 kap. 33 § miljöbalken är missvisande. Bestämmelsen anger att det är möjligt att ansöka om ett så kallat ändringstillstånd, det vill säga att bara den del av verksamheten som ändras behöver ingå i prövningen. Det ska inte förväxlas med förvaltningslagens (2010:900) bestämmelser om ändring av beslut.

I 20 kap. 39 § miljöbalken anges att regeringen får meddela föreskrifter om förteckning över verksamheter som har prövats enligt detta kapitel (miljöbok). Uppgifter som rör sådana verksamheter kan vara säkerhetsskyddsklassificerade eller omfattas av sekretess varför det är viktigt att den aktör som föreskrivs göra förteckning över verksamheter har förmåga att hantera uppgifterna på ett korrekt sätt.

I 24 kap. 1 § miljöbalken anges att ett tillståndsbeslut gäller mot alla. För tydlighetens bör det framgå att bestämmelsen gäller miljötillstånd och igångsättningsbesked om avsikten är att även igångsättningsbesked ska ha rättskraft. Detsamma gäller övriga bestämmelser i 24 kap. så att det blir tydligt att exempelvis omprövningsbestämmelserna gäller även för igångsättningsbesked.

Förorenade områden

Vilken myndighet som har tillsynsansvaret för förorenade områden styrs av miljötillsynsförordningen (2011:13) och har en direkt koppling till miljöprövningsförordningen (2013:251). Om omfattande

förändringar i miljöprövningsförrordningen görs bör även bestämmelsen om tillsynsansvar för förorenade områden ses över.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Allan Widman med länsjurist Karolina Sjöblom som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Johan Blom medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post kalmar@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen Kalmar län, 391 86 Kalmar, eller ring vår växel 010-223 80 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/kalmar.

Du kan läsa om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter på Länsstyrelsens webbplats:
www.lansstyrelsen.se/kalmar/personuppgifter